ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ -
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
—БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 178. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 22-го ВЕРЕСНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, SEPTEMBER 22, 1976 No. 178. VOL. LXXXIII

Українські демократи зустрічали Картера в Нюарку

Зустріч Джіммі Картера в Нюарку. За Джіммі Картером, якому посадник Нюарку Кеннет А. Гібсон причіпає золотий земляний горіх, видно українського юнака у вишиваній сорочці.

Нюарк, Н. Дж. — Група українських демократів стейту Ню Джерзі, очолювана Йосипом Лисогором, головним предсідником УНСоюзу, привітала губернатора Джіммі Картера, кандидата Демократичної партії на президента ЗСА в Нюарку, Н. Дж, в понеділок, 20-го вересня, в год. 8-ій вранці, під час короткої затримки спеціяльного поїзду, який раніше вирушив з Ню Йорку на одноденне турне до Піттсбургу в рамках передвиборчої кампанії. Поїзд задержувався в заздалегідь вибраних м і с ц евостях, включно з Нюарком, Трентоном, Філядельфією, та інших містах, в яких демократичного кандидата вітали його прихильники і маси народу.

Українська група в Нюарку вирізнялася серед маси 2,000 осіб біля будинку залізничої „Пенн" станції народними строями трьох дітей, які піднесли Дж. Картерові хліб і сіль в традиційному українському привіті, що відмітив нюаркський щоденник „Стар Леджер" з вівтірка, 21-го вересня, цитуючи слова мейора Кеннета Гібсона, що цей жест є „символом різноманітности населення нашого міста". Хлібом і сіллю вітали Дж. Картера Юрій, Петро і Стефанія Лучка.

ГАРРІМАН ПРОБУВАВ ЗАСПОКОЇТИ „ПРИГНІЧЕНОГО" АМЕРИКАНСЬКОЮ ВИБОРЧОЮ КАМПАНІЄЮ БРЕЖНЄВА

Москва. — В. Аверел Гарріман, дорадник демократичного кандидата на президента Джіммі Картера в закордонних справах, минулого понеділка, 20-го вересня, протягом трьох годин пробував вияснити совєтському верходові Леонідові Брежнєву процедуру американської передвиборчої кампанії та заспокоїти його відносно антисовєтських заяв кандидатів, але не думає, що йому це вповні пощастило — інформує „Ню Йорк Таймс" у спеціяльній кореспонденції Дейвіда Шіплера. Гарріман відбув зустріч з Л. Брежнєвим в бюрі Брежнєва в Кремлі й опісля в інтерв'ю заявив, що Брежнєв „пригнічений (апсет) антисовєтськими і антидетантськими настроями, що виявляються тепер під час виборчої кампанії, як також неспроможністю дійти до порозуміння відносно обмеження стратегічної атомової зброї, за що він обвинувачує Америку. „Багато часу я зужив, вияснюючи йому процедуру американської виборчої кампанії" — заявив в інтерв'ю Гарріман, інформуючи дальше, що він намагався переконати Брежнєва, що кандидати у виборчій кампанії зосереджують свою увагу на виборців, а не на уряди інших країн, та що складені під час виборчої кампанії заяви не стають автоматично політикою, але Брежнєву — як це твердить Гарріман — „було дуже трудно збагнути, як працює американська виборча кампанія". Все ж таки Гарріман думає, що хоча йому і не пощастило вповні вияснити Брежнєву різницю між заявами під час виборчої кампанії і практичним веденням американської політики, то все ж таки Брежнєв бодай до деякої міри заспокоївся.

Брежнєв відвідає Західню Німеччину

Москва. — Леонід І. Брежнєв, перший секретар Центрального Комітету Комуністичної партії Совєтського Союзу, прийняв запрошення канцлера Західньої Німеччини Гельмута Шмідта і відвідає ту країну ще цього року, згідно з повідомленням совєтської пресової аґенції ТАСС в неділю, 19 вересня. Уряд Західньої Німеччини підтвердив це повідомлення, хоча дати відвідин ще не проголошено. Канцлер Г. Шмідт запросив Л. Брежнєва відвідати Західню Німеччину ще в жовтні, 1974-го року, під час його відвідин в СССР.

Розгортається виборча кампанія. Форд говорить про податки, Картер про церкву і грішників

Вашінгтон. — Із наближенням листопадових виборів, обидва головні кандидата на президента країни, республіканський кандидат на перевибір президент Джералд Форд і демократичний кандидат Джіммі Картер, не проґайновують вже ні одного дня і жадної нагоди у своїх намаганнях здобути прихильність і голоси виборців. У понеділок, 10-го вересня, президент Форд, виступаючи перед зібраними в Білому Домі екзекутивними урядовцями фармерських кредитів, доказав своєму демократичному опонентові, не називаючи його поіменно, за пропозиції накласти більші податки на родини середніх прибутків в тому часі, як „Америка повинна йти в протилежному напрямі", себто ці податки зменшити.

Коли ж мова про демократичного кандидата Джімі Картера, пресові повідомлення підхопили його інтерв'ю для журналу „Плейбой", в якому він щиро признається, що він „часто дивився на жінок з пожадливістю" та що він „в своєму серці багато разів поповнив прелюбодійство", але з будь-яких особистих міркувань він не старався б впливати на загострення чи злагіднення законів у таких справах. Відносно Церкви, Джіммі Картер займає таке саме становище, як займає Південна Баптистська Церква, до якої він належить: він вірить в правильність „абсолютного і повного відділення Церкви від держави".

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР ГАННИ ЧЕРІНЬ

Рочестер, Н.Й. — Український Золотий Хрест, 18-ий Відділ ім. Олени Теліги, влаштовує тут у неділю, 26-го вересня ц.р. о год. 4-ій по полудні, в залі Українського Народного Дому при 831 Джозеф евеню, літературний вечір письменниці, гумористики і поетеси Ганни Черінь.

ВИСТАВКА КАРТИН ОРЕСТА ПОЛІЩУКА

Ню Йорк. — Об'єднання Мистців українців в Америці тут в неділю, 26-го вересня ц.р. о год. 1-й по полудні, в новій ґалерії Літературно-Мистецького Клюбу в Домі СУМА при 136 і 2-ій евеню влаштовує виставку праць мистця Ореста Поліщука.

В Клівленді відбудеться організаційний курс та наради УНСоюзу

Клівленд. — Заходом Окружного Комітету Відділів УНС Клівлендської Округи тут в суботу, 25-го вересня ц.р. в кафетерії церкви св. Йосафата при 5720 Стейт Рд., Парма, Огайо, відбудеться секретарсько-організаційний курс. Доповідачі під час курсу: — головний організатор УНС — Степан Гавриш, та головні радні: проф. Тарас Шмагала і д-р Богдан Футей. Тематика курсу: значення вишколу секретарів-організаторів, наш „товар", роди забезпечення, як здобувати членів (психологія забезпеченевої акції) національна роля УНСоюзу в минулому і сучасному. До участи в курсі зобов'язані всі відділові секретарі та урядовці. Також запрошені до участи всі громадяни, а головно молодь, які хотіли б працювати для УНСоюзу. Початок курсу о год. 11-й перед полуднем. Увечері цього ж самого дня о год. 5-й відбудуться організаційні наради, в яких повинні взяти участь всі секретарі, відділові урядовці і конвенційні делеґати всіх Відділів УНС, приналежних до цієї Округи. В часі перерви буде спільна перекуска.

Виборча програ шведських соціял-демократів започатковує зворот Европи до консерватизму – стверджують знавці

Стокгольм, Швеція. — Ольоф Пальме, прем'єр міністер Швеції від 1969-го року, зложив формальну резиґнацію на руки спікера шведського парлям е н т у Генрі Аллерда в понеділок, 20-го вересня, після недільних виборів, вислід яких закінчив 44-літне домінування соція-демократів і передав владу в руки коаліції Центральної, Ліберальної і Поміркованої партій. Г. Аллерд попросив О.Пальме, щоб він і його кабінет залишилися при владі до 4-го жовтня, коли офіційно збереться новообраний парлямент, в якому коаліція матиме 180 послів, а соціял-демократи і комуністи 169. Торбйорн Фалльдін, провідник Центральної партії, який здобув особливо багато голосів серед молодих виборців, по всіх правдоподібностях очолить новий уряд Швеції.

„Нарешті, нарешті, нарешті" — проголосив щоденник „Експрессен", орган Ліберальної партії, висловлюючи задоволення, що „однопартійне домінування вкінці зламано, а переможною вийшла шведська демократія".

Газета „Афтонбляден", орган Соціял-демократичної партії, аналізуючи вибори, ствердив, що головною причиною поразки цієї партії була „заскорупіла бюрократія", яка відстрашила молодих виборців, уроджених і вихованих в системі соціялізму.

Хоча уряд ЗСА ще не забрав офіційного становища до упадку соціял-демократів у Швеції, неофіційно в колах Вашінґтону відчувається полегшу, бо відносини поміж Білим Домом і Стокгольмом не були найкращі (Закінчення на стор. 4-ій)

КРАЛІ СОЮЗІВКИ НА 1977-ИЙ РІК

Як уже інформовано в попередньому числі „Свободи", минулої суботи, 18-го вересня, на виховно-відпочинковій оселі УНС „Союзівка" відбувся Союзовий День, який включав традиційний вибір краль цієї оселі на 1977-ий рік. Переможцями вийшли (зліва): Ліда Ленець — 2-га дружка, Аннета Харук — „Міс Союзівка" 1977 та Марта Бояр — 1-ша дружка. Разом з ними на фото управитель Союзівки, дир. Володимир Квас.

УКРАЇНЦІ Є ГОЛОВНИМИ ЖЕРТВАМИ СОВЄТСЬКОГО РЕЖИМУ — ТВЕРДИТЬ РЕЦЕНЗЕНТ „БІЛЬМА" В „Н. Й. ТАЙМСІ"

Ню Йорк. — „З усіх національних меншин в кордонах СССР мабуть жадна з них не постраждала від совєтського режиму в такій кількості, як українці" — твердить Патрішія Бленк у рецензії на англомовне видання книжки Михайла Осадчого „Більмо" (в англійському перекладі: „Катаракт"), надрукований в недільній книжковій частині „Ню Йорк Таймсу" з 19-го вересня. Рецензія Патрішії Блейк, члена редакції „Ню Йорк Таймсу", яка спеціяльно студіює літератури совєтських концентраційних таборів, є одною з найбільш промовистих, які будь-коли досі появилися про терпіння і боротьбу українського народу проти окупантів. Передруковуємо її вцілості в англійському оригіналі:

Cataract

By Mykhaylo Osadchy. Translated from the Ukrainian, edited and annotated by Marco Carynnyk. 240 pp. New York: Harcourt Brace Jovanovich. Cloth, $8.95. Paper, $3.95.

By PATRICIA BLAKE

Of all the national minorities contained within the borders of the U.S.S.R. probably none have suffered in greater numbers from Soviet rule than the Ukrainians. In the recently published third volume of "The Gulag Archipelago" Alexander Solzhenitsyn complains that no books exist to commemorate their fate. A few such books

(Continued on page 4)

ПРОФ. Д-Р. ВОЛОДИМИР ТАРНОПОЛЬСЬКИЙ РЕПРЕЗЕНТУВАТИМЕ КАНАДУ В КОМІСІЇ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ ПРИ ОН

Ню Йорк. — Проф. д-р Володимир С. Тарнопольський, ректор правничого факультету Віндзорського університету в Канаді, від 1972-го року віцепрезидент Йоркського університету в Торонті і ще до минулого року голова Комітету Оборони Валентина Мороза в Торонті, був обраний як представник Канади до 18-членної Комісії Людських Прав при Об'єднаних Націях, встановленої міжнародною угодою в справі громадянських і політичних прав. Голосування відбулося тут в понеділок, 20-го вересня, а проф. В. Тарнопольського обрано як 15-го з листи 25 кандидатів.

Ця спеціяльно створена комісія одержуватиме кожного року звідомлення від 38-ох членів-держав ОН про стан громадянських і політичних прав, перевірюватиме їх, подаючи свої коментарі і завваги. Як член комісії, д-р Тарнопольський матиме повний доступ до всіх документів і звітів та вноситиме свої рекомендації про все, що відноситься до справ, пов'язаних з громадськими і політичними правами.

Міжнародна угода (ковенант) в справі громадянських і людських прав ввійшла в життя з початком цього року, коли згідно з вимогою, вона була ратифікована 35-ма членами ОН. СССР, Українська ССР і Білоруська ССР, як члени ОН, ратифікували цю угоду ще раніше і тепер є зобов'язані річно звітувати новоствореній комісії про стан громадянських і політичних прав на їхніх територіях.

Проф. д-р В. Тарнопольський, 44-річний уродженець Гронліду в Саскатуні, куди раніше прибули з України його батьки, активний в ділянці людських прав ще від 1967-го року, коли він брав участь в переслуханнях Комісії людських прав в Онтаріо і очолював крайову організацію людських прав в Канаді. Вищу освіту здобув в Саскачеванському, Колюмбійському і Лондонському університетах, а його наукова праця, під назвою „Канадійська хартія прав", опублікована в 1966-му році, є стандартним підручником для студентів права на всіх канадських університетах.

Як голова Комітету Оборони Валентина Мороза в 1974-1975 рр., проф. Тарнопольський ініціював і очолював ряд акцій в обороні В. Мороза та інших українських політв'язнів в СССР, включно з домаганнями інтервенції канадського уряду в цих справах.

Українці на міжнародному науковому з'їзді в Канаді

Оттава (ОУПС). — Тут у приміщенні Національного Архіву відбувся спільний науковий зїзд дослідників фолкльорної історії, згуртованих у Канадській Асоціяції та Американському Товаристві О р а л ь н о ї Історії („орал гісторі") і з'їзд, у якому взяло участь понад 500 членів і гостей із Канади, Америки й Европи, відбувся в рамках трьох основних частин у днях 8-11 вересня ц. р., закінчився в неділю 12-го вересня в палаці Монтебелло в Квебеку. З українців у цьому з'їзді взяли участь: пані Ольга Войценко й інсп. Михайло Іванчук із Вінніпеґу. Єдиним доповідачем-українцем був проф. Яр. Рудницький із Вінніпеґу, що взяв участь у панелі на тему „дефініції й принципи оральної історії", видвигаючи потребу систе м а т и к и фолкльорних записів, зокрема ж історії українських піонерів на заході Канади.

Старі шахти на Донбасі модернізуються, але...

Донбас. — Газета „Радянська Донеччина" у вересні присвятила статтю „У трьох няньок" справі реконструкції старих шахт на Донбасі, деякі з яких почали своє „життя" ще чотири — п'ять десятиліть тому. „Донецькі шахти переживають нині складний період тіхнічної перебудови, коли нелегку мускульну працю людей під землею і на поверхні беруть на свої плечі сучасні машини", — пише газета і наводить несподівані висліди її: десять реконструйованих шахт... „недодають до проєктної потужности майже три мільйони тонн вугілля". Причиною такого несподіваного висліду є „недоробки й помилки перших етапів реконструкції", — на думку газети. Шахта Краснолиманська тільки в нинішньому році заборгувала 10 тисяч тонн вугілля, ще інша шахта виконала норму тільки на 12 відс., а з запляннованого комплексу — шість лав — лише дві лави стали до ладу. Знову шахту ім. XXI з'їзду КПРС реконструюють вже вісім років, і за цей час, — сумно стверджує кореспондент газети, — „виникає явна диспропорція" з новими вимогами, тобто запльянована модернізація просто старіється. Вихід з цього невідрадного стану бачить автор допису в потребі застосувати нарешті „якісний принцип" в цих перебудовах, як постановлено на XXУ з'їзді КПСС.

Невідомо, що станеться з тілом Мао

Пекінґ. — Пресова аґенція Ройтер подає, що всі похоронні ритуали і жалоба після смерти Мао Тсе-тунґа вже офіційно закінчилася, але ще невідомо, що станеться з його тілом. В січні, коли помер прем'єр Чжоу Ен-лай, згідно з його останнім бажанням, його тіло спалили, а попіл розвіяли понад ріками і країною. В минулому всіх китайських комуністичних героїв спалювано. Кружляє думка, що тіло Мао Тсе-тунґа забальзамують, подібно, як забальзамували Леніна і Го Чі-міна.

Інформують про неймовірно цінну знахідку біля Запоріжжя

Запоріжжя. — Ще не відгриміла слава про недавні скитські скарби Товстої Могили, які й Америка подивляла, а вже біля Запоріжжя в Україні знайдені нові неймовірно цінні знахідки із скитської могили, що розташована в зоні Північно - Рогачикської зрошувальної системи, яка якраз будується.

В камері, під товщею осунутої землі, знайдено останки людини і двох коней. За визначенням київського антополога С. Круць це був молодий чоловік, який відзначався велетенською фізичною силою і був насильно умертвлений. Особливий інтерес являє собою багата збруя коней: на золотій прозірчастій пластині сеґментової форми зображене полювання на оленя. Знаєдено ще дві інші пластини, кожна 36 сантиметрів завдовжки. Розкопи могили, — подає московська „Правда" з 14-го вересня ц. р.. — веде загін Запорізької експедиції Інституту археології Академії Наук УССР.

Появилася „Антологія української поезії в Канаді"

Під час відвідин у „Свободі". На фото (зліва): Богдан Нижанківський-Бабай, ред. Уляна Любович та проф. Юрій Стефаник.

Джерзі Ситі. — Стараннями і заходами Об'єднання українських письменників „Слово" в Канаді в Едмонтоні появилася друком „Антологія української поезії в Канаді", починаючи від першого вірша українського поселенця в Альберті, Івана Збури, який був надрукований в „Свободі" в 1898-му році — інформував Юрій Стефаник, голова канадського „Слова", під час чемностевих відвідин в редакції „Свободи" минулого тижня, разом з членом Президії світового „Слова" і редакторкою „Нашого Життя" пані Уляною Любович та членом Президії „Слова" Богданом Нижанківським, який при цій нагоді передав редакції „Свободи" дві свої книжки: опубліковану в цьому році „Каруселю віршів" та видану минулого року книжку „Свято на оселі". Ю. Стефаник згадав, що вже в наступному місяці появиться друком в Торонті шостий з черги збірник „Слова", в якому, крім творів сучасних українських письменників і поетів, вміщено п'єсу померлого недавно видатного новеліста Василя Софронова-Левицького п.з. „Незакінчена рапсодія" та уривок із спогадів Софії Яблонської.

Ред. Уляна Любович зі свого боку інформувала, що Централя Союзу Українок Америки закінчує підготову відкриття Українського Музею у власному приміщенні при 203 Друга евеню в Ню Йорку в неділю, 3-го жовтня.

В розмові з редакторами „Свободи" заторкнено ряд „вічних" і актуальних проблем зв'язаних з нашим друкованим словом та його розповсюдженням і заходами в цих справах Об'єднання „Слово". Була мова про заплановане видання невключених досі в окремі книжкові публікації нарисів та фейлетонів Миколи Понеділка.

Окремо обмірковано можливість поширення цих видань при допомозі відповідної реклями в „Свободі" та за посередництвом висилкової книгарні „Свободи".

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УЛМКЛЮБУ

Ню Йорк. — В п'ятницю, 24-го вересня ц.р. о год. 7-й вечором в новій домівці при 136 2-га евеню тут відбудуться Загальні Збори Українського Літературно-Мистецького Клюбу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Пам'ятник життя, радости і надії

Якщо є в Америці відповідне місце на пам'ятник для Лесі **Українки**, то це напевно на Союзівці, виховно-відпочинковій оселі Українського Народного Союзу, яку вже давно названо „клаптиком України на американській землі", — сказала пані Анна Гарас, майстер церемонії відкриття цього пам'ятника минулої неділі, 19-го вересня, зацитувавши раніше останню стрічку з поезії Лесі „Контра спем сперо": „Так! Я буду крізь сльози сміятись, серед лиха співати пісні, без надії таки сподіватись, буду жити! — Геть, думи сумні!"

Власне під цим знаком, під знаком життя, радости і надії, проходила церемонія відкриття і посвячення цього пам'ятника, що було, наче символом самої оселі, на якій вона побудувана, як і установи, що є власником цієї оселі та яка цей пам'ятник Великій Лесі у виконанні скульптора Михайла Черешньовського здвигнула — Українського Народного Союзу. З цих бо ідеалів, ідеалів життя, радости і „сподівань без надії" Український Народний Союз був створений горсткою таких же „одержимих" піонерів Американської України, як нею була та символом яких назавжди залишилася Леся Українка; на цих ідеалах він ріс і розвивався і їм завдячує свою сьогоднішню організаційну та фінансову могутність і своє передове місце в українській діяспорі.

Ідеали Лесі Українки, ідеали життя, радости і надії, могли прийнятись і розвинутись серед українців на американській землі завдяки тій свідомості і того впливу, що їх мав також на американських українців геніяльний пророк України, Тарас Шевченко, патрон Українського Народного Союзу, пам'ятник якого у виконанні світової слави скульптора Олександра Архипенка вже від років стоїть на цій же Союзівці, та виписаною на ньому цитатою слів Шевченка: „І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь!", що охоплює в найкоротших словах найбільшу суть українства поза Україною.

Своєрідну практичну синтезу ідеалів Великого Тараса і Великої Лесі символізує третій пам'ятник на цьому „клаптику України на американській землі", пам'ятник гетьмана Івана Мазепи у виконанні скульптора Сергія Литвиненка.

Союзівка вже чверть століття є своєрідною вакаційною „Меккою" зокрема для нашої молоді. Для неї ці пам'ятники — це смолоскипи їхньої української ідентичности, їхнього українства. Побачивши ці пам'ятники, кожна молода людина, навіть цілком відстала від української культури і спадщини, чи не знайома з ними, раніше чи пізніше поцікавиться виписаними на пам'ятниках іменами та загляне до джерел і, познайомившись з ними, вона вже ніколи їх не забуде.

З цих та подібних міркувань на вирізнення і вдячність заслуговує Жіноча Комісія Українського Народного Союзу під проводом заступниці головного предсідника Марії Душник і з головним касиром Уляною Дячук, головними радними — Анною Гарас, Теклею Мороз і д-р Анною Чопик, та почесним членом Головного Уряду УНС Марією Демидчук-Чучман, — яка видвигнула та при співпраці Головного Уряду і членства здійснила ідею пам'ятника Лесі Українки на Союзівці.

Можна очікувати і сподіватись, що у свій час до поставлених вже на цьому „клаптику України на американській землі" трьох пам'ятників долучиться ще четвертий — пам'ятник Великому Каменяреві, Іванові Франкові.

Д-р Роман Смик

СПРАВА: ПАТРІЯРША ФУНДАЦІЯ

Під час Архиєпископського Синоду в 1969 році після посвячення Собору св. Софії у Римі один із визначних представників мирянства, проф. д-р Василь Маркусь з Чікаґо, виступив у своїй програмовій промові з грандіозним пляном — обіцянкою, що заходами Ієрархії, духовенства, вірних, релігійних і національних товариств може на протязі двох років повстати десятимільйоновий Патріярший фонд для покриття тільки з відсотків („траст") коштів утримання Патріярхії. Це крім коштів на дальшу розбудову, на яку громада далі може і мусить бути готовою. Такий фонд, що існував би „на віки вічні", бо тільки відсотки щорічно йшли б на потреби УКЦ, був би ґарантією для дальшого розвитку та віднови в одності та повності, як одинока можливість протиставлення перед занидінням в асиміляційному римо-католицькому морі. Відсвіжуючи в пам'яті промови інших представників, знаходимо урочисті запевнення повної моральної та матеріяльної допомоги; а вийшли вони м.ін. з уст д-ра Романа Осінчука від українських мирян, адвоката Богдана Долішнього — президента Централі Українців Католиків Канади, та д-ра Степана Вороха, що говорив в імені Екзекутиви УККА, та всього зорганізованого українського католицького громадянства Америки.

1-го жовтня 1969 покладено моральні підвалини під Патріярший Фонд, згл. Патріяршу Фундацію.

Хотів я ще згадати декілька інших моментів.

Під час Другої Сесії Синоду 30-го вересня 1969 на внесок тоді Верховного Архиєпископа Кир Иосифа Єпископат нашої Церкви перебрав під опіку Український Католицький Університет для добра нашої Церкви і разом з цим відповідальність за цю установу.

Під час Шостої Сесії — 2-го жовтня 1969 — (цитата) „У дусі синодальної відповідальности за духове добро і розвій цілої нашої УКЦ на Україні й у різних країнах світу на поселеннях та в дусі національної солідарности в піддержанні духових і культурних потреб цілого українського народу синод рішає поширити і скріпити збіркову акцію на „Церкву в Потребі", передусім у часі Великого посту, щоб могти успішно прийти з поміччю нашій Церкві в тих країнах світу, де вона її найбільше потребує. Зібрані пожертви належить відсилати до Блаженішого Верховного Архиєпископа, який буде їх розділювати потребуючим".

Синод із вдоволенням ствердив, що кількість світських апостолів, які не тільки цікавляться справами нашої Церкви, але й посвячують для них свій дорогий час, свої професійні здібності та матеріяльні засоби, постійно більшає.

Я навмисне вибрав із синодальних постанов та спільного Синодального Послання IV Архиєпископського Синоду ці місця, що є у великій мірі зобов'язуючими не тільки для Ієрархії, що зобов'язалася морально та матеріяльно утримувати УКУ та зорганізувати допомогу для „Церкви в Потребі", але також для мирян і представників Центральних Установ, що пообіцяли підтримати змагання нашої Помісної Церкви. Сам факт, що заяви представників „Божого Люду" були видруковані в офіціозі Верховної Архиєпископії — „Благовіснику", доказує, що Синод потрактував ці слова не як реторичні фази, кинені в моменті великого релігійного й національного підйому під враженням незабутніх Римських Днів, але як мирянське запевнення допомоги в будові великого діла — помісности Української Католицької Церкви — запоруки нашого дальшого буття.

Саме поняття „Церква в Потребі" широке, бо без сумніву ціла наша Церква є в потребі, хоч потреби в різних країнах поселення й різні. На мою думку причина наших хвилевих невдач саме в тому, що ми на фінансовій ласці Східньої Конґреґації, що удержує Семінарії та допомагає біднішим Екзархатам. Тому в нас такі прикрі прояви сервілізму. Нашій Церкві потрібно міцної фінансової бази, щоб закріпити все вже здобуте та будувати й розбудовувати те, що для існування Помісної Церкви необхідне: свої виховні та наукові центри, свої видавництва та свою пресу, свої апостольства мирян, свої виховні інституції, семінарії, школи і вкінці своє Центральне Керівництво Помісної Церкви, що подбало б, м.ін., теж про забезпечення церковними книгами, молитовниками і т.п.

Отже, виходячи з ідейної основи „Церква в Потребі", конкретною акцією повинен бути „П а т р і я р ш и й Фонд", чи радше „Патріярша Фундація", що давала б постійний доплив фінансових засобів. Тільки таким способом можна робити будь-які пляни та затягати зобов'язання. Солом'яним вогнем під враженням хвилини підйому та часто-густо моментами депресії задля хвилевих неуспіхів не можна будувати великого діла.

Сама акція Патріяршого Фонду, згл. Фундації, у теперішній ситуації має особливу місію. Завданням такої акції було б мобілізувати опінію, вияснювати значення Помісности та фактичного переходу нашої Церкви на Патріярший лад. Акція Патріяршого Фонду — Фундації — це в широму значенні реалізація постанов Синоду. Це передусім справа всієї нашої Ієрархії, що перебрала на себе зобов'язання утримувати УКУ та Церкви в Потребі. Значить, наша Ієрархія повинна бути зацікавлена в практичному способі переведення такої акції, бо, скажім, по двох роках інтенсивної співпраці з мирянами, що подадуть свою допоміжну руку та обіцянку допомоги, можна б покликати до життя та мати запевнений „на віки вічні" доплив сталих фондів із Патріяршої Фундації.

Та, до речі, за останні роки не зроблено великого по-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ДО ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА НА ЕМІҐРАЦІЇ

2

У процесі виховання молоді питання ґієрархії вартостей є приважливим. Ми повинні, за словами д-р Лесі Кисілевської-Ткач, застосувати відповідну методу викладання українознавчих предметів, щоб учні добровільно, чуттєво і розумово сприйняли наші національні вартості та були готові їх всюди боронити. „Виховуючи на таких засадах національно свідому нашу молодь, разом з іншими виховними чинниками (Церква, родина, молодечі організації й громада), ми виховаємо майбутніх членів нашого зорганізованого суспільства... Без тісної співпраці всіх тих чинників, без точного усвідомлення мети, ми опинимося перед катастрофою і не будемо мати кому це все зорганізоване життя передати".

На думку д-р Лесі Кисілевської-Ткач, нам терба докласти усіх зусиль, щоб „запобігти загрозливому спадові української мови серед молоді... Учительство вже давно остерігало, але тепер б'є у дзвін на тривогу, бо коли ми ще раз з'єднано не станемо чолом, то саме щире українське серце на еміграції нам не допоможе, як не допомогло сотням тисяч українських еміґрантів у ЗСА, Канаді і Південній Америці, що загубилися в чужім морі, і лише нова модна хвиля шукання етнічної ідентичности привернула деяку частину з них назад".

Під сучасну пору треба використати кличі багатокультурности, про яку зокрема говориться в Канаді, та принцип, голошений у ЗСА, згідно з яким треба пізнати культуру своїх предків і вивчати чужі мови.

З другого боку, не вистачає вчити українознавчі предмети. Треба передусім викликати зацікавлення в учнів до тих предметів, любов до них. Тому слушно д-р Роман Трач поставив питання так: „українознавство чи українолюбство?" Навіть добрі учні, якщо не набралися любови до всього українського в школі українознавства, в дорослому віці не радо беруть до рук українську газету чи книжку і не дуже цікавляться життям української громади.

Тому, на думку д-р Лесі Кисілевської-Ткач, українознавчі школи повинні „пристосувати свої програми так, щоб коштом зменшення матеріялу звернути увагу більше на зацікавлення молоді предметами, особливо наголосити в навчанні XX сторіччя, бо воно більше зрозуміле і актуальне для сьогоднішньої молоді". Наприклад, до навчання української літератури треба включити шестидесятників, щоб показати їхній спротив комуністичному режимові в Україні, включити теж і фантастику, О. Бердника, яким молодь захоплюється помимо мовних труднощів.

Дальша проблема — це питання нової зміни учителів. Вік учителів різноманітний. Але старші відходять, учителів середнього віку дуже мало, і тому існують труднощі в передаванні смолоскипу українознавчої науки молодим. Тому треба конечно підшукувати охочих середнього віку, вишколити їх педагогічно. Серед молодої ґенерації ми вже маємо жертвенних учителів і кандидатів, які помимо труднощів (мала винагорода, мало признання за працю від громади, витрата часу, який можна б ужити на щось інше і т.п.) у багатьох школах вже перевищують 50% учительського складу (в Австралії і в деяких школах Америки, як напр., школа СУМА у Філядельфії, школа у Вашінґтоні та інші), а в деяких інших школах вони становлять уже дуже поважне число (напр., в Англії 28%, в школі в Нюарку 30%).

Молодим учителям треба допомогти. Їм потрібно старших дорадників, які мають досвід, їм треба відбувати семінари по школах і округах. А зокрема в цьому питанні треба „використати колосальні можливості, які має до диспозиції УВУ в ділянці вишколення молодих учителів". УВУ має справді величезне значення для покращання ситуації в ділянці українського доповняльного шкільництва якраз тому, що він може допомогти у вишколенні учителів. Молоді учителі з ЗСА і Канади могли б знайти на УВУ те, чого їм бракує і чого вони самі не можуть навчитися, пізнати. Це зокрема відноситься до педагогічного вишколу з усіх українознавчих дисциплін.

Але такий вишкіл — це студії на кількох семестрах, бо один семестр таки замало. Єдиною перепоною до довших доповняльних студій на УВУ для молодих учителів є брак фінансових засобів. Багата українська заокеанська

(Закінчення на стор. 3-ій)

Володимир Мацьків

ДЕЩО ПРО ВОЛЮ ЛЮДИНИ

Воля людини є одним, чи не найважливішим чинником, від якого залежить не тільки доля цієї людини, але теж оцінки її іншими людьми. Доволі часто чуємо або читаємо, що це був гарний, стійкий простолінійний характер, або це була людина, яку варто наслідувати. Деколи чуємо теж негативні оцінки характеру деяких людей.

Кожний батько. кожна мати радо хотіли б, щоб оцінка їх дітей зі сторони інших, а головно нашої спільноти була якнайкраща. Це є дуже важливим завданням батьків, виховників та вчителів, щоб виховати наше м о л о д е покоління на таких громадян, які не посоромили б нікого, а характер яких можна б поставити за приклад для інших.

У вихованні характеру найважливішу ролю відограє воля молодої людини, тому треба присвятити велику увагу, щоб та воля розвивалась в належному напрямі.

Коли людина скаже собі: „я хочу", або „я мушу", то, щоб це зробити, чи осягнути, — вона запрягає всі сили свого організму, фізичні і духові. Наколи її сили чи можливості не дозволяють їй в даному моменті осягнути цього, що бажає, то людина з сильною волею шукатиме різних допоміжних чинників, щоб таки свою постанову зреалізувати.

Завдяки своїй волі, одні люди заповняють манастирські келії, інші служать своїм ближнім, ще інші здобувають перемоги в спортах, війнах, досліджують незнані закутки нашої землі, стараються розв'язати такі питання, яких іншим людям не вдалося розв'язати. Воля людини допомогла відкрити Америку й інші незнані землі, допомогла створити авто, літак та тисячі різних важливих машин. Вона, ця воля, примушує людей летіти до місяця та прослідкувати міжплянетарні простори. Вона примушує людей боротися з ворогом свого народу та своєї Церкви, незважаючи на те, що фізичні сили ворога куди більші й не беручи до уваги того, що цей ворог має Сибір, тюрми і безконечне число концтаборів. Воля людини — це сила, якої не легко зігнути, чи зламати. Навіть не все допомагають в тому „ліки" в божевільнях.

„Караюсь, але не каюсь!" — казав колись Шевченко і за це сьогодні будують йому пам'ятники по різних країнах нашого поселення. А чому стільки людей і з таким захопленням й ревністю вітало нашого Патріярха? Це тому, що він мав сильну і невгнуту волю боронити свою Церкву і свій нарід, не визнавати „дволичности", що це він доказав своїм 18-літнім ув'язненням і дальше доказує своїми ділами.

З цього бачимо, що наш загал вповні розуміє і оцінює діяння волі, що є фундаментом характеру. Заходить питання: як повести нашу молодь, щоб і вона загартувала свою волю та в зв'язку з тим устійнила свій характер і стала в майбутньому тим твердим муром, від якого відбивалися б усі ворожі стріли?

Так буває, що до 4-5 року життя дитина звичайно керується інстинктами та імпульсами. Воля в неї ще не розвинена і вона дуже слабка. Вона не може ще зосередитись на якійсь одній справі. Її бажання дуже часто міняються, залежно від обставин і товариства. Їй важко спокійно всидіти на одному місці, чи робити якусь робітку. З хвилею, коли вона піде до передшкілля або до школи і на неї спадуть деякі обов'язки, в неї починає вже діяти воля, хоч ще дуже нестійка. Коли з роками обов'язків прибуває, воля мусить тужавіти. Треба на час вставати, на час бути в школі, на час виконувати свої завдання та сповняти всякі інші обов'язки, що на неї спадають (наприклад в Пласті, СУМ'і, школі українознавства і т.п.). Треба уважати на слова вчителя, чи інших осіб, які мають на неї вплив, — і це все примушує зосереджувати свою волю та боротися з різними труднощами і несприяючими обставинами.

З кожним роком обов'язки учнів прибувають, бо матеріял навчання стає складніший, більше скомплікований, а при цьому й грозять злі оцінки на свідоцтві. Отже, воля мусить теж мужніти. Тоді появляється теж амбіція, що впрост примушує учня не бути останнім, але вибиватися на передові місця.

Все це дуже сильно впливає на посилення волі дітей, але це не значить, що батькам тут немає нічого до роботи. Навпаки. Вони можуть багато зробити, багато допомогти. Треба уважати, щоб діти на час виконували свої шкільні задачі та всі інші обов'язки, щоб не відкладати на завтра цього, що треба і можна зробити сьогодні. Але в ніякому разі батьки не повинні писати чи випрацьовувати задач дітям, коли їм забракне витривалости. Найвище можна порадити та показати на допоміжний матеріял. Натомість треба вияснити дітям, що на світі кожна людина мусить працювати, мусить вміти господарити своїм часом і розумно плянувати свою роботу, щоб її добре і на час виконати. Треба використовувати різні нагоди, що часто насуваються, та на прикладах своїх предків або посторонніх осіб вказати, де зроблено все як слід, а де зайшла помилка. Коли, наприклад, якийсь учень з близьких чи знайомих одержить відзначення, похвалу

(Закінчення на стор. 3-ій)

Олександер Луцький

Світовий З'їзд Братства к. Вояків Української Дивізії

Глен Спей, Н.Й. (О. Л-ий). — **Як** уже коротко інформовано, в часі вільних днів з нагоди „Дня Праці" відбувся тут у днях від 4-го до 6-го вересня 1976 р. на Оселі УРС „Верховина" 5-й Світовий З'їзд делегатів Братства кол. вояків І-ої Дивізії Української Національної Армії, на якому вибрано нову Головну Управу Братства на чергову каденцію трьох років, якої осідок залишився надальше у ЗСА під проводом д-ра Романа Дражньовського як голови.

Після відкриття З'їзду у суботу, 4-го вересня, головою уступаючої Головної Управи д-ром Романом Дражньовським, дальшими нарадами З'їзду проводила Президія в складі: Мирослав Богдан Біґус (Канада) — предсідник, проф. Іван Телюк (ЗСА) — заст. предсідника та секретарі — Роман Колісник (Канада) і Лев Кусяка (ЗСА). У З'їзді, ділові наради якого тривали два дні, у суботу і неділю, взяло участь 85 умандатованих делеґатів Головної Управи, Крайових Управ та Станиць Братства в Австралії, Арґентині, ЗСА, Канаді та Німеччині та понад сто дивізійників не-делеґатів, як гостей із своїми родинами. Дивізійники з Англії не були заступлені офіційними делеґатами, бо вони є там згуртовані в Об'єднанні к. Вояків Українців у Великій Британії, яке не належить до системи Головної Управи Братства.

Про трирічну працю Головної Управи Братства за час від останнього Головного З'їзду, що в і д б у в с я 6 жовтня 1973 р. у Клівленді, звітували, доповняючи друковані звіти, її голова д-р Роман Дражньовський, заступники голови і рівночасно голови Крайових Управ: Роман Дебрицький (Німеччина), інж. Юрій Тис-Крохмалюк (ЗСА) та інж. Богдан Підгайний (Канада), а дальше секретарі Роман Гаєцький і Роман Кобрин, фінансовий референт Роман Данилюк, редактор вояцького журналу „Вісті комбатанта" д-р Мирослав Малецький, референт видавництва Мирослав Біґус та Богдан Кашуба про архів, капітулу медалів та видавництво „Листки Червоної Калини". У звітах підкреслено покращання зв'язків з поодинокими Крайовими Управами, наближення і кращу співпрацю із ОбВУ у Великій Британії, започатковуючи виміну видань, посилену й поліпшену видавничу діяльність Братства, активну участь членства у громадському житті та співпрацю із головними й крайовими громадськими організаціями, тощо. У звітах та пізніше у дискусії порушено також і деякі неґативні сторони і проблеми у діяльності, які вимагають повної переоцінки і належного наладнання, як наприклад, архів Братства, капітули відзнак і медалів, вчасне звітування, прискорення видачі історії Дивізії, потреба частіших товариських зустрічей тощо.

Після вичерпної й речевої дискусії, З'їзд на внесок Контрольної комісії, що її очолював д-р Мирослав Малецький з Канади, одноголосно схвалив уступаючій Управі абсолюторію із подякою та признанням.

Нова Управа

На внесок Номінаційної комісії, що складалася із представників поодиноких Крайових Управ, а яку очолював голова Крайової Управи ЗСА інж. Юрій Тис-Крохмалюк, 5-й Делегатський З'їзд також одноголосно обрав нову Головну Управу Братства на трирічну каденцію, дальше з осідком у ЗСА у такому складі: д-р Роман Дражньовський (ЗСА) — голова, заступники голови: інж. Богдан Підгайний (Канада) і Роман Данилюк (ЗСА) та кожночасні голови Крайових Управ у ЗСА, Канаді й Німеччині, секретарі: Всеволод Будний (кореcп.) і Володимир Керод (рекордовий) та референти — Роман Кобрин (фінансовий), Роман Гаєцький (зв'язку і преси), Степан Шепарович (організаційний), Мирослав Богдан Біґус (видавництва), Василь Верган (архіву), д-р Мирослав Малецький (редакції „Вістей комбатанта") та вільні члени — Богдан Кашуба, Степан Климців і Михайло Бурчок. Коктрольна комісія: Богдан Кальба, Іван Скіра і Роман Чолкан. Товариський суд: Степан Гуляк, д-р Антін Жуковський, Лев Кусяка. Статутова комісія: Іван Скіра, Богдан Артимишин, Роман Колісник, Іван Мокрівський та проф. Іван Телюк.

Привіти

На З'їзд наспіло багато письмових й усних привітів, яких відчитано або їх виголосили особисто представники різних комбатантських і громадських організацій в часі нарад З'їзду, чи то на другий день у неділю під час З'їздової зустрічі-бенкету. Від перешкодженого хворобою кол. Головнокомандуючого Української Національної Армії ген. штабу генерал - полковника Павла Шандрука надійшов щирий вояцький привіт і побажання успіху праці Братства. Письмові привіти наспіли теж від Крайової Управи Братства в Арґентині, Станиць Братства в Аделяйді і Мельборні в Австралії, ОбВУ у Великій Британії, Головної Управи ОбВУА і Відділу ОбВУА в Ню Йорку, Об'єднання кол. вояків УПА, Вільного Козацтва, Українських Американських Ветеранів, Координаційного Комітету комбатантських організацій у Ню Йорку, Головної Управи СУА та інших.

Усні привіти під час З'їзду чи то в часі бенкету виголосили: Крайовий Комендант Українсько-Американських Ветеранів Гр. Полчі, представник Головної Управи Т-ва кол. вояків УПА Б. Мак, Р. Дебрицький від Крайової Управи Братства та Союзу Українців Інвалідів у Німеччині, полк. П. Содоль-Зілинський від Т-ва Запорожців ім. полк. Болбочана, осаул О. Разумів від Головної Булави Вільного Козацтва, а від громадських організацій голова УРСоюзу, господаря гостинної Оселі „Верховина", де відбувався З'їзд, мґр І. Олексин (сам теж кол. дивізійник) та попередній довголітній голова УРС І. Батюк, член Екзекутиви й головний організатор Ст. Гавриш від УНСоюзу, інж. Ю. Гончаренко від УККА та Головної Управи Т-ва Українських Інженерів, д-р О. Соколовський від КУК, д-р Гіль від Крайової Управи Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦеркви, інж. А. Жуковський від Світового Об'єднання Буковинців та ЛМК у Ню Йорку, мґр О. Луцький і ред. В. Верган від преси та студ. Андрій Сливоцький, сам син дивізійника, виголосив під час З'їзду найбільш вимовний привіт і подяку дивізійникам за велику допомогу від студентства і Фонду Катедри Українознавства у Гартфорді. Серед почесних гостей був теж присутній старшина Дивізії полк. А. Гончаренко, учасник боїв під Крутами.

Розваги

Господарем З'їзду та всіх розвагових програм була Станиця Дивізійників у Ню Йорку під проводом її голови Романа Данилюка, і вив'язалася вона знаменито із усіх технічно-організаційних завдань господарів. Вони, завдяки великій й жертвенній допомозі своїх дружин, щиро гостили делеґатів добірною перекускою в часі перерви нарад З'їзду, добре зорганізували увечорі в суботу, 4-го вересня, при грі оркестри Богдана Гірняка вдалу вояцьку забаву, якою з вояцькою вервою та дотепом проводив мґр Олександер Луцький як її аранжер. В часі забави аранжер та представники Крайової Управи Братства у ЗСА під проводом її голови інж. Юрія Тиса-Крохмалюка та її секретаря Любомира Татуха перевели розіграш 15-ти картин, що їх подарували жертвенні українські мистці на придбання фондів на видання історії Української Дивізії. Цей розіграш, переведений на терені ЗСА і Канади, приніс понад десять тисяч долярів на цю добру ціль, за що представники Братства висказали публічно щиру вояцьку подяку тим 15-ти жертвенним мистцям.

Нюйоркська Станиця Дивізійників зорганізувала теж для розваги гостей великий концерт в неділю по полудні, яким проводив інж. Любомир Калинич як конферансьє, та в якому численна публіка мала змогу насолоджуватися успішними виступами соліста нюйоркської Метрополітальної Опери басбаритона Андрія Добрянського при фортепіяновому акомпаньяменті пяніста-мистця Томи Гринькова, співочими виступами чоловічого хору „Думка" з Ню Йорку під диригентурою Семена Комірного та бравурними точками танцювального ансамблю СУМА „Верховинці" з Ню Йорку під керівництвом Олега Гензи. Теж і тут гостинні господарі із Нюйоркської Станиці Дивізійників підготовили приємну несподіванку — подяки й признання керівникові „Верховинців" Олегові Гензі за його 25-річну невпинну працю серед молоді на полі українського танкового мистецтва, підносячи йому китицю кві-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ДО ПРОБЛЕМИ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

громада повинна зрозуміти значення такого вишколу молодих учителів і взяти на себе обов'язок фінансово забезпечити їхні студії на УВУ у формі стипендій. Не можна сподіватися, що самі молоді учителі чи їх батьки візьмуть на себе фінансовий тягар таких студій. Цим повинна зайнятися зорганізована громада, бо якраз для неї ці молоді учителі віддадуть своє знання.

Школами повинні більше цікавитися суспільно-громадські організації, виділяти фонди на їх потреби; вони повинні організувати такі школи там, де їх ще нема. Бо якщо вони цього не зроблять, то не буде жодного допливу тих, що мають прийти перебрати зорганізоване життя і діяти для української справи в політичній площині. Правда, зорганізована громада подекуди докладає зусиль. Згадати б товариства „Рідної Школи", чи Союз Українок Америки (який повністю взяв на себе передшкілля), або СУМА, при якій існує велика сітка шкіл, та СУМ в Канаді. Погано справа стоїть в Европі, де, за винятком Великої Британії, стан українського доповняльного шкільництва є дуже незадовільний.

На закінчення своєї доповіді, д-р Леся Кисілевська-Ткач ще раз підкреслила, що в школах українознавства ми повинні змагати до сприяння розвитку української особистости в наших учнів, викликати в них зацікавлення до українознавчих предметів, як також просто довір'я до них і до української справи; допомогти, щоб молодь створила собі власні вартості, які відповідали б нашим вимогам національного виховання, а зокрема дали б їй можливість самостійного повного існування, як членів української спільности в діяспорі в системі даного специфічного оточення в кожній країні.

Доповідь д-р Лесі Кисілевської-Ткач доповнили мґр Дарія Ребет і мґр Володимир Леник. Мґр Дарія Ребет ствердила, що досвід різних теренів виявляє це саме та що доповняльне українське шкільництво є конечне. Боронити наші позиції як етнічної групи нині легше, як давніше, бо можна покликатися на міжнародні документи, які ґарантують права людини й етнічних спільнот. У наших школах учнів треба не так вчити, як виховувати; їм треба показати Україну якнайбільше реальною, показати причини поневолення, труднощі і досягнення, не наголошувати їм нудну і застарілу побутовщину, а зокрема боротися за збереження мови не лише в школі, але і в родинах.

Мґр Володимир Леник потвердив, що стан українського доповняльного шкільництва в Европі катастрофічний, за винятком Великої Британії. Але робляться старання, щоб дещо його направити. Частинно ролю доповняльного шкільництва сповняють курси українознавства по молодечих таборах. В загальниму, на думку мґра В. Леника, в нас є одне недомагання: брак довір'я до нас самих. Все, що ми робимо, не має вартості, не має значення, ми знецінюємо все наше, лише все чуже у нас добре (це відноситься зрештою і до УВУ). Тому ми не втримали гімназії в Німеччині. Наші люди не мають часто довір'я до наших учителів („та, що це за учитель, чи професор!"). Громадські і політичні чинники часто занедбують справу шкільництва, забуваючи, що без виховання молодих поколінь не буде кому займатися українською політикою, і партії не будуть мати членів.

Всюди в Европі число учнів спадає. В Малій семінарії в Римі колись було 100 учнів, тепер є лише 60. В українському інтернаті в Мюнхені кількість учнів-пансіонерів теж впала. В Англії число учнів в усіх школах, а зокрема в вищих клясах падає з кожним роком. Якщо маємо змагати до збільшення числа шкіл і учнів, до заохочення молодих учити в тих школах, тоді треба шукати нових форм, нових можливостей, нових метод.

Заключення, які виникають їх дискусійного вечора УВУ про українське доповняльне шкільництво, алярмуючі. Тепер слово за українською громадою.

В.К.

ДЕЩО ПРО ВОЛЮ ЛЮДИНИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

або кару за якийсь вчинок, про це треба поговорити з дітьми та з'ясувати і належно вияснити справу. Оглядаючи пам'ятники на вулицях міст, можна продискутувати з дітьми, за що ставлять людям пам'ятники. При читанні якоїсь більшої книжки, чи при огляданні бібліотек, треба поговорити з дітьми, скільки то невгнутої волі потрібно, щоб таку книжку написати. При обході якихось національних роковин, імпрез, святкувань — підкреслити ролю і значення окремих людей, які своєю витривалістю та сильною волею доконали великих діл й цим самим стали гідним прикладом для нас. Таких різних прикладів можна б навести десятки, а то й сотні.

У вихованні волі наших дітей на окрему увагу заслуговує справа господарювання грішми, що їх дитина одержує від батьків, або від когось з родини. Гроші, головно у молодших дітей, бувають часто спокусливою справою, і діти, одержавши якийсь даток, звичайно купують собі морозиво, солодощі чи щось подібне.

Батьки, знаючи, що діти одержують гроші, повинні частіше говорити з ними про ощадність, про такі хвилини в житті, в яких дуже потрібні заощаджені гроші. Коли дитині важко заощадити дещо зі своїх грошей, треба батькам створювати такі обставини, щоб в них дитина сама прийшла до переконання, що гроші таки треба ощаджувати. Наприклад: в хвилині, коли батьки знають, що дитина розтратила свої гроші на непотрібні речі, запропонують їй піти з ними на якусь виставку, концерт, спортові змагання, до зоопарку іт. п., залежно від того, що дитина найбільше любить, але під умовою, що вона сама заплатить вступ. Коли вона не має грошей, її не беруть з собою. Коли таких подій буде кілька, дитина прийде до переконання, що гроші таки слід щадити і вона скупчуватиме всю свою волю, щоб опертися „спокусі", не купувати речі, без яких можна обійтись. Це дуже добра лекція на посилення волі дитини.

Очевидна річ, що інакше треба говорити з малими дітьми, а інакше з підростаючими, а ще інакше з такими, які вже розуміють життя, працю та всякі труднощі, що їх насуває життя й обставини.

Такі обговорення різних життєвих справ з дітьми причиняться до кращого розуміння труднощів та боротьби з ними, до якої то треба запрягати свою волю. Таке обговорювання скріпить довір'я дітей до батьків та зрозуміння, що батьки є найбільшими добродіями дітей.

Все це теж може розрухати амбіцію дітей і цим самим посилити та устійнювати їх волю, що може дати надію, що наші діти не будуть звичайними з'їдачами хліба, а причиняться не лише до піднесення і поширення нашої культури, нашого імени, а головно прискорення нашого бажання — добитись унезалежнення нашої Батьківщини.

Така допомога дітям дуже корисна і вона може принести багато добра.

Світовий З'їзд Братства...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тів і подарунок, а після концерту гостили танцюристів „Верховинців" та хористів „Думки" вдячною вояцькою перекускою. До успішнього переведення З'їзду і усіх розвагових імпрез безперечно причинилися також добра співпраця керівника Оселі п. Харини та ввічлива обслуга працівничок Оселі.

Закінчення З'їзду

У неділю, 5-го вересня делеґати З'їзду взяли участь у св. Літургії, що її відслужив у церкві св. Володимира у Глен Спей її адміністратор о. Іван Терлецький з Йонкерсу, який теж виголосив відповідну проповідь з нагоди З'їзду Братства Дивізійників, а опісля делеґати стали організованими лавами до Панахиди за поляглих вояків Української Дивізії біля Могили-Пам'ятника Героям.

Після церковних Богослужень наради З'їзду продовжувалися, намічуючи пляни праці на майбутнє та схвалюючи кінцеві постанови й резолюції. Наради цього успішно проведеного 5-го Головного Делеґатського З'їзду Братства закінчилися вшануванням хвилиною мовчанки пам'яті поляглих у боях та пізніше померлих вояків Дивізії і відспіванням національного гимну „Ще не вмерла".

Після закінчення нарад у неділю відбулася З'їздова зустріч-бенкет, яким проводив як майстер церемонії мґр Олександер Луцький. Після молитви, що її провів о. Іван Терлецький і вшанування пам'яті поляглих вояків, присутні на заклик провідника зустрічі відспівали грімке вояцьке „Многа літа" на здоров'я наших генералів П. Шандрука, М. Крата, А. Валійського і Б. Барвінського та на славу всього українського війська всіх українських армій і формацій наших визвольних змагань. Під час бенкету поодинокі представники організацій виголосили короткі привітальні слова, про що вже була згадка угорі. Ведучий програмою додатково підкреслив ще і ювілейний характер цієї З'їздової зустрічі, бо і цілий 5-й Світовий З'їзд Делеґатів Братства і ця зустріч відбулися власне на терені ЗСА, де обходимо цього року і 200-річний ювілей Незалежности ЗСА і 100-річчя українського поселення в Америці і 25-річчя дії Братства Дивізійників на терені ЗСА. Перед закінченням бенкету майстер церемонії висказав подяку за добре і гостинне влаштування усіх імпрез Станиці Братства в Ню Йорку та Управі Оселі „Верховина".

Закінчилася зустріч молитвою, що її провів о. І. Терлецький, а після того учасники З'їздової зустрічі взяли участь у концерті та товариських гутірках і зустрічах аж до другого дня, коли роз'їхалися додому.

Цей 5-й Головний Делеґатський З'їзд Братства кол. вояків Української Дивізії вніс дуже багато позитивного у більш гармонійну співпрацю його членства та дає підстави сподіватися оживлення його скоординованої діяльности.

Орест Поліщук виставляє в новій ґалерії ОМУА в Ню Йорку

Ню Йорк (Н.Н.). — Об'єднання Мистців Українців в Америці відкриває свою нову ґалерію виставкою Ореста Поліщука, молодого українського мистця з Меріленду. Офіційне відкриття виставки відбудеться в неділю, 26-го вересня, в 1-й годині. Нова ґалерія ОМУА є приміщена в недавно набутім будинку СУМА при 136 2-й вул.

Орест Поліщук викладає мистецтво в Монтґомері коледжі в Роквил, Мд., будучи асистент-професором. Його твори були включені в понад 30 групові виставки. Він також має за собою 12 самостійних виставок, які відбулися в Балтіморі, у Вашінґтоні, у Філядельфії, в Сан Франсіско, у Детройті і недавно в Чікаґо. Це його перша самостійна виставка в Ню Йорку.

За дуже короткий час свого творчого життя, мистець здобув дві значні нагороди в національних компетиціях за свою скульптуру і дві місцеві нагороди за своє образотворче мистецтво.

Виставка відбуватиметься в днях 26-го вересня, 2-го і 3-го жовтня, ц.р. від 1:00 до 8:00 год. веч.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
з глибоким смутком повідомляє,
що 16-го вересня 1976 р. на 84-му році життя, упокоївся

генерал
АРКАДІЙ ІВАНОВИЧ ВАЛІЙСЬКИЙ

визначний військовик, член фундації Академії, член Видавничої Комісії по виданні збірника в 30-річчя смерти Симона Петлюри „Статті, листи, документи".
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Друзям і Побратимам Покійного висловлюємо щире співчуття.

УПРАВА АКАДЕМІЇ

ФОНД КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА
ВІДДІЛ у ДЕТРОЙТІ
повідомляє зі смутком, що довголітній і щирий працівник ФКУ і заслужений педагог

бл. п.
ДИР. ІВАН БІЛОУС
упокоївся в Бозі на 84-му році життя, 17 серпня 1976 р.

Члени Комітету ФКУ висловлюють щиро-сердечні слова співчуття опечаленій Дружині.

Замість квітів на могилу
бл. п. дир. Івана Білоуса
зложили на ФКУ:

СЛИВКА Іван	$50.00
БІЛОВУС Йосиф-Анастазія	25.00
ДУЖИЙ Ярослав-Оля	25.00
РОМАХ Ярослав	20.00
КЛЮБ ЕМЕРИТІВ — Детрой Схід	15.00
ПАНЧАК Іван	10.00
ОНАЧУК Дженет	5.00
ЛОПАТЯК Володимир	5.00

і тим виконали волю Покійного і бажання Його Дружини.
Опечаленій Дружині складаємо слова співчуття.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ФКУ ВІДДІЛ у ДЕТРОЙТІ

Замість квітів на свіжі могили
бл. п. АННИ з САДОВСЬКИХ ДЕНИСЮК
та
бл. п. МИКОЛИ ДЕНИСЮКА
складаємо 30.00 долярів
на Патріярший Фонд.

Марія і Євген ЛОЗИНСЬКИЙ

З глибоким смутком повідомляємо,
що 14-го вересня 1976 р. відійшов у Вічність

бл. п.
ТАРАС ІВАШКІВ

мґр прав, кол, суддя в Срию, Кракові і Добромилі, вояк І Української Дивізії, нар. 26 червня 1906 р.

Горем прибиті:
ОЛЬГА КОГУТ — сестра
ПЕЛЯГІЯ ТЕОДОРОВИЧ — сестра
з чоловіком ЮРІЄМ і дочкою ОКСАНОЮ
ЄВГЕНІЯ ЧУМАК — кузина з чоловіком ВІКТОРОМ
ВОЛОДИМИР РІЗНИК — шваґер
Ближча і дальша Родина в Америці й Україні
ПОХОРОН відбувся в Чікаґо, 17-го вересня 1976 р.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ
повідомляє, що
П'ЯТИЙ З'ЇЗД
БУВШИХ ПРОФЕСОРІВ і УЧНІВ
ЗАЛЬЦБУРЗЬКОЇ ГІМНАЗІЇ
— відбудеться —
в днях 16 і 17 жовтня 1976 р. на Союзівці
в КЕРГОНКСОНІ, Н. Й.

Зголошення на З'їзд просимо висилати або телефонувати до УПРАВИ СОЮЗІВКИ —
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION ESTATE
Kerhonkson, N.Y. 12446 Tel. (914) 626-5641

Увага! ДЕТРОЙТ і ОКОЛИЦЯ! Увага!
ЗАХОДОМ
ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНС
Детройтської Округи
— відбудеться —
в суботу, 2-го жовтня 1976 р.
в залі
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
при 4655 Мартин вулиці, Детройт, Міш.

СЕКРЕТАРСЬКО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КУРС

З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:

1. Значення вишколу секретарів-організаторів.
2. Діловодство секретаря Відділу та його обов'язки у відношенні до членів.
3. Наш „товар", роди Союзового забезпечення.
4. Співпраця секретаря Відділу з Головною Канцелярією УНСоюзу.
5. Як здобувати нових членів (психологія забезпеченової акції).
6. Практичні поради.

Доповідають на Курсі:
ВОЛОДИМИР СОХАН — головний секретар
СТЕПАН ГАВРИШ — головний організатор
ЕВГЕН РЕПЕТА — головний радний

До участи в курсі зобов'язані всі відділові секретарі та урядовці. Також запрошується до участи всіх тих громадян, а головно молодь, які хотіли б працювати для УНСоюзу.

Початок курсу — год. 11-та перед полуднем.

Вечером о год. 5:30 відбудуться
ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ
в яких повинні взяти участь секретарі, відділові урядовці і конвенційні делеґати всіх Відділів приналежних до Округи.
В часі перерви відбудеться СПІЛЬНА ПЕРЕКУСКА
За ОКРУЖНУ УПРАВУ:
Володимир Дідик, голова
Петро Залуга, секр. Ярослав Базюк, скарбник

Увага! ОбВУА НЮ ЙОРК й ОКОЛИЦЯ! Увага!
ЗАКЛИКАЄМО
всіх Членів ОбВУА з Ню Йорку й околиці
взяти участь в Апелю
що відбудеться в програмі Академії для відзначення 50-річчя трагічної смерти Головного Отамана
Симона Петлюри
26-го ВЕРЕСНЯ ц. р. о 4-ій год. по пол. в залі Фешен Інституту при 24-ій вулиці в Ню Йорку, Н. Й.
Прохаємо прибути в темних одягах і комбатантських шапках, при орденах. Збірка на сцені о год. 3:30 по пол.

УПРАВА ОбВУА — ВІДДІЛ НЮ ЙОРК

Управа 82-го Відділу СУА
в НЮ ЙОРКУ
повідомляє, що
ВЕЧІР
ПРИСВЯЧЕНИЙ В. СТЕФАНИКОВІ
запланований на 25-го вересня 1976 року
не відбудеться
з уваги на Бенкет в пошану Патріярха Йосифа І.
Чергова дата буде подана своєчасно в пресі.

ЦЕРКОВНО-ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ
ОБОРОНИ ХРИСТОВОЇ ВІРИ І ЦЕРКВИ в УКРАЇНІ
КЛІВЛЕНД-ПАРМА, Огайо
— влаштовує —
ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ
ПРОТИ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ РЕЛІГІЇ в УКРАЇНІ
в залі школи св. Йосафата
при 5720 Стейт Ровд
в неділю, 3-го жовтня 1976 р.
о год. 4-ій по пол.

Доповідачі:
1. о. протопресвитер О. ВИКОВЕЦЬ, Детройт
2. о. д-р С. САВОЛЬ, ЧСВВ, Клівленд
3. пастор О. ГАРВУЗЮК, Чікаґо

В СУБОТУ, 16-го ЖОВТНЯ ц. р.
ВЕЛИКА МАНІФЕСТАЦІЯ
на ПАБЛІК СКВЕРІ у КЛІВЛЕНДІ

---

71 Відділ Союзу Українок
в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.
— влаштовує —
ВЕЧІР ПІСНІ і СЛОВА
що відбудеться
26-го вересня 1976 року
о год. 4-ій по пол.
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ
90 Фліт вул., Джерзі Сиտі, Н. Дж.
ПРОГРАМА:

- Перша частина присвячена „Роковинам Івана Франка" — реферат, деклямації, виступ Хору Відділу під дир. інж. ДМИТРА ОЛІЙНИКА.
- Друга частина: доповідь на тему „Доісторичне мистецтво в Західній Африці" виголосить Митроф. Прот. Д-р ЮРІЙ ШУМОВСЬКИЙ, настоятель церкви св. Тройці в Ірвінґтоні.
- Щиро запрошуємо все Громадянство до численної участи у нашому святі.

УПРАВА

КАТЕРУША ОЛЕКСАНДЕР МИКОЛ. пошукує ДРИГУ ІВАНА АНДРОНОВИЧА
уродж. 1929 р. в Тернопільській обл. Має проживати десь у Каліфорнії. Хто знав би його адресу, то прошу телеф.: (312) 489-5353 або писати: Іван Козій
849 Н. Вестерн Авеню
Чікаґо, Ілліной 60622

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ
МЕТРОПОЛІТАЛЬНИЙ ВІДДІЛ НЮ ЙОРК
та
КАРПАТСЬКИЙ ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ КЛЮБ
— влаштовують —
ОСІННЮ ТОВАРИСЬКУ ЗУСТРІЧ
та
ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ
ЗА ЧАШУ Д-РА ЯРОСЛАВА РОЖАНКОВСЬКОГО
в днях 2-го і 3-го жовтня 1976 року
на Оселі УНСоюзу „Союзівка"
ПРОГРАМА ЗУСТРІЧІ:

Субота, 2-го жовтня:
- Реєстрація членів КЛК та ТУІА.
- Тенісові змагання за чашу д-ра Я. Рожанковського та за нагороду КЛК (реєстрація змагунів — год. 9-та рано).
- Початок змагань год. 10 рано.
- Коктейл — год. 6-та веч.
- Спільна вечеря — год. 7-ма веч.
- Мистецька програма — год. 8:30 веч.
- ЗАБАВА з ТАНЦЯМИ год. 9:30 вечора.

Неділя, 3-го жовтня:
- Богослуження.
- Спільний обід.
- Закінчення тенісових змагань та роздача нагород.
- Розваги.

Впов. членів КЛК, членів ТУІА та Гостей, просимо замовляти кімнати в Управі Союзівки, тел. (914) 626-5641.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої МАТЕРІ і БАВЦІ
бл. п.
ВАЛЕРІЇ БУДНОЇ
будуть відправлені
Заупокійна Свята Літургія
в суботу, 25 вересня 1976 р.
о 10-ій год. рано
в Церкві-Пам'ятнику
в Осередку Української Православної Церкви
в БАВНД ВРУКУ, Н. Дж.
Після Св. Літургії
Панахида
НА МОГИЛІ СПОЧИЛОЇ.

Тяжким смутком опечалені:
сини: о.ПЕТРО з родиною
ОЛЕКСА з родиною
донька ЛЮДМИЛА на Україні

ІІ-ий КУРІНЬ УПС та IV-ий КУРІНЬ УСП „ТІ, ЩО ГРЕБЛІ РВУТЬ"
— влаштовують —
ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ і БАЛЬ
З НАГОДИ СВОГО 50-РІЧЧЯ та ПОСВЯЧЕННЯ КУРІННОГО ПРАПОРА
в суботу, 9-го жовтня 1976 року
в БАЛЕВІЙ ЗАЛІ GRAND BALLROOM готелю NEW YORK SHERATON
при 7-ій Авеню між 55-56 вул. в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

Початок Бенкету о год. 6:30 веч.
Бенкет і Баль 25.00 дол. від особи
ОРКЕСТРА „ТЕМПО"

Початок Балю о год. 9:00 вечора
Баль 7.00 дол. від особи
Стрій вечірній.

Субота, 25 вересня 1976 р.
Година 6-та веч. Вступ 30.00 дол. від особи
Зголошуватися: АРКА, 48 Схід 7-ма вул., Ню Йорк
Т-во „Самопоміч", 98 Друга Авеню в Ню Йорку
в НЮАРКУ: Д-р Я. Миндюк, (201) ES 4-2377

ЗАПРОШУЄТЬСЯ ВСІХ НА
БЕНКЕТ *в пошану Блаженнішого* **ПАТРІЯРХА ЙОСИФА**

Готель „Амерікана"
53 вул. і 7 Аве. (3-ій повер), в НЮ ЙОРКУ
Всі замовлені квитки проситься відібрати до п'ятниці, 24-го вересня 1976 року
Т-ВО ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКЦ в НЮ ЙОРКУ

CATARACT

(Continued from page 1)

have in fact been written but these are scarcely adequate to the enormity of the matter. Solzhenitsyn intends his chapter on the subject to serve as "a marker, a little pile of stones indicating that place where one day I think a new Church of Christ the Savior will be erected."

Though scarcely alone among Soviet peoples in undergoing the destruction of their intelligentsia in the 1930's, the Ukrainians were the principal victims of what Solzhenitsyn calls "the peasants' plague." A people composed overwhelmingly of peasants living in the granary of the Soviet empire, the Ukrainians stood squarely in the path of Stalin's drive to collectivize agriculture in 1929, which involved the mass deportation and imprisonment of the so-called kulaks. Stalin later told Churchill that 10 million kulaks had to be dealt with. Solzhenitsyn asserts that 15 million lives were lost in the plague of collectivization to which he adds 6 million deaths from the famine that savaged the Ukraine and other farming regions as a result of the destruction of the agricultural economy.

World War II brought further trials. After 1944, following the Red Army's reconquest of the Ukraine, the population of the Gulag was once again vastly increased by Ukrainian prisoners. Some were separatists who had fought alongside the Germans in the misguided hope that they might thus have won their independence. Others were simple peasants suspected of aiding the anti-Soviet guerrillas. Speaking of this period in his 20th Party Congress de-Stalinization speech, Khrushchev remarked that Stalin regretted that he had been unable to deport the entire Ukrainian nation: "There were too many of them and no place to put them."

"Cataract," the poet Mykhaylo Osadchy's account of his arrest, trial and imprisonment in the mid-1960's, is an important contribution to the small but growing literature testifying to enduring repression in the Ukraine. While mass police terror has abated since Stalin's death and millions have been released from the Gulag, Ukrainians are still represented in disproportionate number in the camps. According to some estimates, they constitute one-third of all political prisoners. Many are separatists who have had additional sentences slapped on them after serving terms of up to 25 years. To these have been added about a thousand members of the new Ukrainian liberal intelligentsia who were arrested in 1965-66 and in 1972.

Poets, writers, artists, scientists and teachers, these young men and women represent an entirely new strain of dissidence in the Ukraine, a break from the wartime heritage of desperate and single-minded separatism. These Ukrainian libertarians are ideologically indistinguishable from members of the human-rights movement (of the Andrei Sakharov persuasion) in Russia. They desire cultural and linguistic autonomy for Ukrainians who continue to suffer from Russification, even in the camps. (Prisoners writing letters in Ukrainian are often obliged to provide Russian translations for mailing.)

Osadchy's first criminal offense, which cost him two years at hard labor, was the circulation of two "anti-Soviet" *samizdat* documents. One was a pamphlet that cited facts which suggested that an act of arson causing the destruction of 600,000 Ukrainian books and archives in the republic's largest library had been a deliberate assault on Ukrainian culture. The other was a copy of President Eisenhower's speech at the unveiling of a monument in Washington to the 19th-century Ukrainian national poet Taras Shevchenko. By the standards imposed by Moscow on the Ukraine, Osadchy was lightly punished for this crime. For writing "Cataract," however, he is still serving a seven-year sentence to be followed by three years of exile.

Osadchy's account of his ordeal is necessarily patchy; several variants and odd fragments of the work were smuggled abroad at various times. These have been lovingly edited and translated by Marco Carynnyk, who also provided an excellent introduction and notes. The whole is less a personal memoir than a manifestation of solidarity occasioned by Osadchy's plight. The sense of his book may perhaps best be conveyed by three of its vignettes.

Osadchy stood trial in the West Ukrainian city of Lviv in 1966, together with three other intellectuals also charged with "anti-Soviet agitation." As the prisoners were driven in a van from the prison to the courthouse, great crowds assembled along the roadway and pelted the Black Maria with flowers. When the men stepped out of the van, the approach to the courthouse was carpeted by fresh spring flowers.

Spectators were barred from the courtroom. Friends and supporters crowded outside, including Vyacheslav Chornovil, Iryna and Ihor Kalynets and other prominent Ukrainian intellectuals now serving long sentences. Called to give testimony, Chornovil refused on the grounds that the closed trial was illegal and produced a brief to this effect. This was thrown at him by the prosecutor. Chornovil then walked serenely to the dock and placed a small bunch of red tulips on the railing—"from your friends."

At the Dubrovlag camp in the Moldavian Autonomous Republic prisoners are allowed to grow flowers. It makes a cheerful impression on the writers, artists and scientists from the outside who come to deliver edifying lectures to the prisoners in the mess hall. At the close of one such talk a young Estonian prisoner approached the speaker to extend his thanks with a bouquet that was tightly wrapped in newspaper, Soviet-style. The speaker shook the prisoner's hand, then unwrapped the bouquet that was made of barbed wire. The story is true; it has been reported by among others, Anatoly Marchenko in his book, "My Testimony." Still, it seems that from much retelling in the Soviet Union, the event has acquired the force of a metaphor for the latter-day prison-house of nations. ■

Концерт Відділів УМІ в Ню Йорку

В рамках святкувань 200-річчя Америки і 100-річчя українського поселення, в Ню Йорку в залі Укр. Інституту Америки відбувся Концерт Відділів Українського Музичного Інституту, а саме Ню Йорку, Нюарку, Ірвінгтону, Філядельфії, Честеру і Балтимору.

В Концерті взяли участь учні фортепіянових кляс: М. Байлової, Т. Богданської, Л. Грабової, Д. Каранович, Г. Клим, М. Мацькевич, Г. Мирошниченко, Ю. Оранського, Л. Струвацького, К. Чічки-Андрієнко, Л. Щав'як, і кляс скрипки: Р. Венке і А. Жилавої.

В програмі виконувались твори українських композиторів: Лисенка, Довженка, Степового, Косенка, Барвінського, Колесси, Фоменка, Ґрудина, Кравчука, Жука, Білогруда, Зноско-Боровського, Пресовського і Семеґена, а з американських: Фіннея, МекДовела, Говганіса, Томсона, Делла, Джойо. Мітлера, Зупко, Мора, Генсона. Крафта, Менотті, Кресгона, Беристіна, Ґловера, Віліямса та інших.

Різноманітну програму (сольо, дуети, концерти) виконували солідно підготовані учні нижчих, середніх і вищих курсів. Їх прізвища: А. Загайкевич, Л. Яцусь, Д. Шифман, Р. Телепко, М. Шевченко, М. Бойко. О. Олійник, Р. Гопалюк, М. Подільчук, О. Гарасимчук, Б. Асрбе, А. Гарасимчук, О. Кмета. Л. Вагнер, Х. Саляк, В. Бойко, Ун Гуй Ог, М. Асрбе, А. Асрбе, Д. Комановський, І. Ільницький. Р. Ворох, А. Шеґедин, Н. Шевченко, Н. Гнат, Е Вонґ, В. Шевченко, В. Яремчук, М. Біскуп, Т. Ґірняк.

Концерт української і американської музики дав ще один доказ про успішну педагогічну працю УМІ. Українська молодь з різних місцевостей мала нагоду залізнатись, послухати себе взаємно, порівнювати своє виконання до гри старших товаришів. Того роду пережиття напевно стимулюватиме талановиту молодь до ще більшої, інтенсивної праці над собою в новому шкільному році.

Велике признання належиться невтомним паням з Батьківського комітету а саме: Луцькій, Нагірній, Маґун, Мачай, Саляк, і іншим за гарне прийняття для приїжджих учнів, їхніх батьків, учителів і численних гостей.

Виборча програ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

від 1972-го року, коли О. Пальме засудив інтервенцію ЗСА у В'єтнамі. Рівнож підтримка О. Пальме Палестинської Визвольної Організації і його солідарність з лівими революційними течіями в країнах Третього світу не йшли в парі з політикою ЗСА.

Аналізуючи упадок соціялістів в Швеції, політичні обсерватори уважають, що це є предтечею ідеологічного зворсту до права на цілому европейському континенті, що матиме далекойдучі наслідки в політиці, економіці і соціяльному розвиткові посдиноких країн Західньої Европи. Черговим показчиком цієї тенденції будуть загальні вибори в Західній Німеччині, де вже 3-го жовтня 57 мільйонів виборців рішать долю теперішнього соціял-демократичного уряду канцлера Гельмута Шмідта, проти якого кандидує Гельмут Коль, провідник Християнсько-демократичної партії. Передвиборчі опити в Західній Німеччині виказують, що обидва кандидати мають однакові шанси виграти вибори, при чому упадок соціял-демократів в Швеції може мати рішальний вплив на вислід в Західній Німеччині, очевидно в некорисіть Г. Шмідта, тим більше, що існує велика подібність в проблемах Швеції і Західньої Німеччини.

Побоювання за свою владу рівнож висловив голляндський прем'єр-міністер Юп ден Уйль, Соціялістична партія якого приготовляється до виборів в травні слідуючого року і є в загрозі втрати кількох послів в парляменті, що дало б перевагу коаліції центральних і правих партій. Ю. ден Уйль заявив, що „вислід виборів у Швеції дефінітивно вказує на зворот до права в цілій Европі. Це рівнож підтвердив австрійський канцлер Бруно Крайскі, провідник соціялістів, заявляючи, що вислід виборів у Швеції вийде на користь консервативним партіям в цілій Европі.

Натомість провідники Консервативної партії Великої Британії уважають, що вислід виборів в Швеції є „надзвичайно заохочуючим", хоча уряд лейбористів, очолюваний прем'єр-міністром Джеймсом Келлаганом, не мусить проголошувати виборів аж до 1979 року.

Український Коговз відзначив великі ювілеї

Коговз, Н.И. — Українські організації Коговзу гідно відзначили ювілей 200-ліття ЗСА і 100-ліття українського поселення в Америці. Ювілейний Комітет під проводом В. Слободяна, вклав багато праці в підготову участи українців у маніфестації 5-го липня, де українська група (біля 200 осіб) здобула дві перші нагороди: за свій парадний віз і за мальовничість своєї групи. Ніодна етнічна група не виступала у своїх нородних одягах так, як наша. На переді дівчата і хлопці в українських одягах несли великий напис: „Українці", потім наші комбатанти й сумівці несли українські й американські прапори та маршували за ними. За ними йшли українські священики: місцевий парох української католицької парохії, о. крил. В. Андрушків і о. І. Куліш, парох УПЦ з Трою. За ними йшли діти української католицької парафіяльної школи в українських одягах, дальше наші союзянки в українських одягах. На українському парадному возі, гарно прибраному взорами вишивок, їхала і грала місцева оркестра під проводом І. Ротка, дальше гурток наших дітей під проводом М. Савкова виконував українські танки, вкінці М. Кухар, в українському одягу з кобзою, уосіблював наше кобзарське мистецтво. Вся публіка найбільше оплескувала українську групу з-поміж понад 100 інших груп.

Заходом Окружного Комітету Відділів УККА Олбанської округи (Амстердам, Вотервліт, Коговз і Трой) відбувся 22-го серпня. „Український День" в Українському парку біля Українського Дому в Коговзі. Після обох гимнів, голова Окружного Комітету, А. Поліщук, виголосив вступне слово, підкреслюючи велике значення обох ювілеїв. Потім він передав ведення програми М. Філеві, культ.-освітньому референтові, що заповідав в обох мовах. Він запросив до почесної президії священиків: о. дек. д-ра Б. Волошина, о. крил. О. Волянського, о. крил. В. Андрушкова та о. І. Куліша, посадника Коговзу п. Кенестрарі, найстарших піонерів: М. Романишина, І. і М. Коцур, П. і К. Олійник, М. Клима, П. Джинджуристого, С. Зальопану, І. Урбана, П. Жмуда, В. Люблянецького, М. Апостола, Ольгу Коник, голову Окр. Комітету А. Поліщука та ред. І. Дурбака. Дівчата з Коговзу й Вотервліту під проводом М. Савкова виконали вправи хустинками при звуках оркестри І. Ротка. Учитель В. Літинський виголосив по англійськи ювілейну промову, підкреслюючи великий вклад українських поселенців у розбудову ЗСА на всіх ділянках. Посадник п. Кенестрарі виголосив привіт з ґратуляціями за досягнення українців, за їхню культурну спадщину, що збагатила Америку. Танцювальна група при парохіяльній школі в Коговзі, під проводом сестри Лори та М. Савкова, відтанцювала козака. „Молода Верховина" з Вотервліту, під проводом М. Коцура й Г. Постоловської, відтанцювали два танки. Найменша пара — Христя Урбан і Осип Демчар гарно написалася. Мистецька група з Вотервліту під проводом Я. Кушніра, що акомпаньював на ґітарі, у складі: Тереса Бережанська (скрипка), Наталка й Люба Кушнір, і Надя Цегельська, проспівала три сучасні пісні. Танцювальна група з Трою й Геркімеру, під провсдом Я. Склярика, відтанцювала три танки: „Гониві-вітер", „Запорожець" і „Гопак". Вкінці о. д-р Б. Волошин підкреслив велике значення української культурної спадщини, що її треба плекати і продовжувати серед нашої молоді. М. Філь закінчив імпрезу, звертаючи увагу на смачний буфет, що його приготовили наші союзянки під проводом пані З. Білас, і на забаву з танцями при звуках оркестри „Амбасадори" з Вотервліту під проводом Я. Кушніра. Після закінчення мистецької програми оркестра І. Ротка відіграла ще низку українських мелодій. Хлопці грали відбиванку на площі.

Зійшлося понад 600 осіб з цілої околиці, були й американці, що приятелюють з нашими людьми. Хоч ще був вакаційний сезон, одначе площа була повна народу, а буфет відходив з великим успіхом. Усім, що причинилися до підготови й переведення цього вдатного „Українського Дня" в Коговзі, належиться признання й подяка за їхню наполегливу працю для нашої громади.

І. Д.

СПРАВА: ПАТРІЯРША...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ступу в реалізації цього діла у формі запропонованій професором Василем Маркусем, що на мою думку є єдиною розв'язкою та виходом зі ситуації. Мені нераз уже приходилося говорити на цю тему перед репрезентативним громадським форумом та перед ширшими сходинами мирян в Торонто, Детройті, Чікаґо — без будь-якого відгуку. Збіркова акція далі йде наскрізь доривочно, нескоординовано, під різними назвами. На Сході ЗСА існував „Фонд Верховного Архиєпископа", у Філядельфії збіркою займалося „Т-во за Патріярхальний Устрій УКЦ", в інших містах доривочно створені тіла, в Чікаґо реферат Патріяршого Фонду при парафії св. Володимира і Ольги, у Клівленді жіноцтво вперше впровадило систематичну щомісячну збірку на збіркові листи. До такої акції прилучилося було жіноцтво Чікаґо на понадпарафіяльній базі. Раніше акцією збірки займався в Чікаґо КОТУКЦ, а тепер широко закроєну акцію веде Фінансова Комісія Патріяршого Фонду при Громадському Комітеті Дії за Патріярхальний Устрій УКЦ. У цілій Діяспорі є тільки дві епархії, що в них існують Патріярші Фонди. Один у епархії Преосвященого Кир Ніля в Едмонтоні, де акція проходить дорогою збірок у церквах, тобто за благословенням Єпископа перепроваджують їх отці парохи, хоч сама акція спочиває в мирянських руках Дирекції Фонду Української Помісної Католицької Церкви, та Патріярший Фонд епархії св. о. Николая в Чікаґо, що діє на принципі співпраці парохів та мирян, зформованих у клітинах Патріяршого Фонду. Фонд Української Помісної Католицької Церкви в Едмонтоні за час від 1972-1975 переслав до рук Блаженішого Патріярха Иосифа суму 43,584.50 долярів. В Чікаґській епархії зібрано цією дорогою на Патріярший Фонд у 1974 році 23,500 дол., а в 1975 23,000 дол., разом за два роки кругло 46 тисяч, що їх канцелярія Єпископа відсилала періодично до Блаженнішого Патріярха. Тут згадка тільки про ці суми, що переходили через облік Патріяршого Фонду. Вони були потверджені Патріярхом та проголошені в церковному офіціозі з зазначенням висоти жертв кожної парафії.

Несправедливо було б не згадати для ілюстрації збірок у роковини Помісности, замість „Бенкету, що не відбувся" в 1972 р., та в зв'язку з 80-літтям народин Нашого Первоієрарха. З Філядельфійської епархії, що начислює 168 тисяч вірних, вислано заходом епархії 30,409 долярів (це від особи 18 центів), з Чікаґської епархії, що має тільки 29 тисяч вірних, вислано 27,203 долярів (це від особи 93 центи), а зі Стемфордської епархії, що нараховує 87 тисяч вірних, вислано 16,501.28 (це від особи 19 центів).

Та хоч які це великі на перший погляд суми грошей, то все таки, це не розв'язує справи на дальшу мету. Ми всі обурювалися до живого, коли та храм св. Сергія і Вакха з чудотворною іконою і гробами свідків нашої помісности продано для промислових цілей і вже частинно зруйновано. Яку запоруку маємо ми, миряни, що, якщо закриє свої трудолюбиві страдницькі очі наш Ісповідник, всі наші надбання коштом збірок та жертв не підуть, через неспроможність утримати їх, у чужі руки. А придбано вже чимало: Собор Святої Софії, Український Католицький Університет, обитель оо. Студитів у Кастель Гандольфо, церква св. Сергія і Вакха з забудованнями. Говоримо звісно тільки при римські фізичні надбання. Як інакше виглядало б виховання молоді та питомців у Римі, якщо б там міг своє слово сказати наш Патріярх. Та раз хто інший платить за утримання, так він і рішає про духа цієї установи. Болюче писати про ці справи прямо, але годі закривати факти нашої нездарности. Що поможуть наші банкові конта, люксусові будинки, автомобілі, екзотичні подорожі, коли колись історія покаже на нас пальцем, як на безприкладних нездар, що не вміли відрізнити короткотривалих набутих речей від історичної децизії — бути нам собою, чи поплентачами за чужим возом.

А тепер перенесімо справу Патріяршої Фундації на чисто реальну площину. Чув я нераз, що це утопія, ви фантаст, тощо. Чи справді? Розважмо! Отже, хай говорять цифри. Скільки нас у Північній Америці, що евентуально можна б на них оперти мої міркування? ЗСА: Філядельфійська епархія — 168 тисяч, Стемфордська — 87 тисяч, Чікаґська — 29 тисяч, — разом 284 тисячі тільки офіційно приписаних мирян. Скільки ж неприписаних, не знати. Канада: у всіх п'ятьох епархіях кругло 240 тисяч, тобто на Північно-американським континенті є нас 524 тисячі. Для легшого рахунку візьмімо кругло 500 тисяч. Якщо кожна особа зложить по 20 долярів маємо суму 10 мільйонів долярів. Звісно, можна цю збірку розложити на два чи три роки. Якщо осягнемо 10 мільйонову фундацію, тоді річні відсотки дадуть три четверті мільйона кожного року. Якщо б кожний український католицький мирянин ЗСА і Канади складав по 3 центи денно через два роки, Патріярша Фундація мала б 10 мільйонів за два роки, а Помісна Українська Католицька Церква — запевнення своєї самостійности, й ніхто не потребував би їй допомагати, а тим самим вимагати своїх порядків. Це ж не утопія, а наскрізь реальна можливість, якщо до такого діла візьмуться в повному єдиномислію наші Владики, душпастирі й представники зорганізованого мирянського люду та наших центральних установ.

Доконче треба втягнути до цієї акції нашу молодь. Іде про хоч би найменші пожертви, що пригадували б нашим дітям, хто вони. Те можна зробити в формі картонової скарбонки, напр., на подобу Собору св. Софії, що до неї наші діти вкидали б свої пожертви. Такі скарбонки можна б збирати організованим шляхом раз чи два рази на рік, та долучити до загального фонду зі списком малих жертводавців. Тут головно маю на увазі церковні школи, школи украïнознавства, молодечі організації і т.п.

Професійні групи треба би виділити в осібну категорію та приділити їх збірщикам з-поміж власного членства. Фінансові інституції, асекураційні, братські, союзові організації при річному розподілі фондів повинні призначити певну суму на Патріяршу Фундацію. Завданням прицерковних організацій було б особливо активно включити себе в цю акцію.

Адміністраційні, технічні та фінансові справи Патріяршої Фундації повинні бути в руках мирян, очевидно в рамцях цілого головного пляну співпраці Ієрархії, духовенства та мирянства. Миряни творили б теж і контрольні органи цієї акції, щоб заздалегідь забезпечитися перед можливими підозріннями та надужитками. Ми свідомі цього, що кожний український свідомий священик іде на вагу золота, тому обтяжувати його і відтягати від священодійства для тих же справ було б витратою талантів. Треба одначе мати на увазі конечність постійного зв'язкового між Патріяршою Фундацією та Патріярхією. Миряни, що мають організаційні, фінансові, юридичні здібності, знання та, головне, хоч дрібку більше часу, мусять подбати про спрецизовану побудову такої широко закроєної акції. Мусимо мати на увазі „Патріяршу Фундацію" на цілу українську діяспору й умовини: легальна сторінка, податковий статус, — справи дуже важні й на це треба добрих фінансових дорадників, що зуміли б якнайкраще голосподарити грішми, щоб вони принесли якнайбільші проценти.

Тут знову маю на увазі пропозицію проф. Василя Маркуся на Синоді, що пропонував Патріярший Фонд у формі фундації — трасту, з якого тільки відсотки мали б іти на удержання Патріярхії. Звісно, до часу зібрання поважніших фондів, що дали б достатні відсотки, треба мати окремі біжучі фонди на пекучі потреби. Тут без сумніву повинні прийти з допомогою всі наші парафії діяспори в формі щорічного „Патріяршого Гроша" на взір латинського „Петрового Гроша".

∵

Я не стараюся навіть систематизувати своїх думок, вони кинені тільки для дискусії та виміни думок на те, щоб видобути більше ідей та зацікавлення в присутніх. Та все таки нам треба призадуматися над рядом питань. Деякі з них засадничі і загально-діяспорального характеру, інші — більше льокальні.

Праця закроєна на ширшу скалю і тільки тоді увінчається успіхом, коли будемо бажати великого! Нема найменшого сумніву, що, якщо ми не причинимося до рятунку своєї Церкви, то вона при нашому пасивному наставленні покотиться в „мелтінґ пат", що його вже для нас запляновували наші, в знаках наведення, приятелі, та і свої недоречні. Нам треба виправдати себе, що ми добрі миряни Помісної Української Католицької Церкви, бо, цитуючи нашого Патріярха: „Україна живе і не хоче вмирати!"